

BESZÉLGETÉS

SZÜKSÉG LENNE A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNY KOMMENTÁRJÁRA

Dr. Polt Péter az 1998-as gyermekotthoni jelentéséről, valamint a gyermeki jogok kikényszeríthetőségéről

1998. december 10-én látott napvilágot Dr. Polt Péternek, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa általános helyettesének Az otthon nyújtó gyermekintézményekben élő gondozottak alkotmányos jogainak érvényesülése című, a szakmán belül vegyes érzelmet kiváltó jelentése. A vizsgálat körülményeiről, utóéletéről, a felmerült aggályokról, valamint a gyermeki jogok érvényesüléséről, kikényszeríthetőségéről kérdeztem hivatalában az ombudsmant.

– *Miért 1998-ban készítették a vizsgálatot, amikor a gyermekvédelmi szakellátórendszer átalakítása csupán elkezdődött, miért nem 2002 után, az átalakulás befejeztével? Tehát jogász, ombudsmani szempontból miért releváns az átmenet időszakának vizsgálata?*

– A vizsgálat eredménye igazolta annak időszerűségét. Valóban egy kezdődő átmeneti időszakot vizsgáltunk, ami elég hosszan elnyúlik. Volt egy olyan előzetes elképzelés – ez nem csak a mi elképzelésünk volt, erre vonatkozó jelzések érkeztek a gyermekvédelem területéről –, hogy a cél az nagyon nemes, az elképzelések összességükben helyesek és jól szolgálják a gyerekek érdekeit, de maga az átmenet is olyan problémákat okoz, amelyek feltétlenül megérdemlik a figyelmet. Az átmeneti helyzetből is adódnak olyan helyzetek, olyan következmények, amelyek a gyermeki jogok sérüléseit eredményezik, és ez így történt.

Azt gondolom tehát, hogy a hosszan elnyúló átmeneti helyzet miatt nagyon is időszerű volt a vizsgálat, mert nem egy adott pillanatot rögzítettünk, ami a következő pillanatban már megváltozott, hanem egy nagyon hosszan elhúzódó folyamatba nyúltunk bele. Az egyik legfontosabb ajánlásunk pontosan ebből következett, vagyis hogy ezt a folyamatot nem szabad ilyen hosszan elhúzni.

– *Az eljárás megindulásával kapcsolatban írta, hogy a jogi szabályozásban bizonytalanság volt fellelhető. Mit értett jogi bizonytalanságon akkor, amikor Magyarországon 1901. után végre átfogó jogi szabályozásra került sor az 1997. évi XXXI. törvényben és annak végrehajtási rendeleteiben?*

– Komplex módon kell kezelni a gyermekvédelmet. Amikor a gyermekek helyzetét vizsgáljuk, akkor nem csupán a Gyermekvédelmi törvényt és annak egyes végrehajtási rendeleteit nézzük, hanem minden olyan jogszabályt, amely valamilyen módon érinti a gyermekek jogait. Az egy külön megvizsgálendő kérdés, hogy a gyermekek jogairól szóló ENSZ Egyezmény minden pontja hogyan jelentkezik a magyar jogrendszerben, így a magyar Alkotmányban is. Többek véleménye szerint a Gyermekvédelmi törvény jó katalógusát adja a gyermeki jogoknak, s ezzel összefüggésben a gyermeki kötelezettségeknek is. Ezeknek a kifejtése azonban már nem történik meg ilyen szinten az alsóbb szintű jogszabályokban. Ez a kérdés jogalkotói része. Mindezek mellett tapasztaltunk jogalkalmazói bizonytalanságot is. Ez pedig abból adódik, hogy a teljesen új koncepció nyugvó gyermekvédelem és a hozzá kapcsolódó jogszabályok értelmezése nem egységes. Ezt nagyon lényegesnek tartjuk, s amikor a bizonytalanság szót használtuk, ezekre gondoltunk, és azt próbáltuk megnézni, hogy az egyes otthonokban milyen problémák adódhatnak ebből.

– *Ez azt jelenti, hogy hiányzik a Gyermekvédelmi törvényhez, illetve a gyermekvédelmi jogszabályokhoz egyfajta kommentár?*

– Igen, ez így igaz. Ennek a gyermekvédelemben még nincsen gyakorlata, ezért különbözőek az értelmezések. Ezt orvoslandó, örvendetes lenne, ha az egységes értelmezés mielőbb megszületne. A gyakorlatban megmutató, a jogszabályok készítésekor még nem látott hiányosságokat pedig jogszabályi pontokkal, rendelkezésekkel ki kellene egészíteni.

– *Hogy látja, milyen visszhangot váltott ki a jelentése a nyilvánosságra hozatala után? Ekkora vagy netán nagyobb visszhangra számított?*

– Ez egy összetett kérdés. Sok szakmai konferencián megfordultam, és azt tapasztaltam, hogy szakmai körökben nagy visszhangja volt a jelentésnek. A jelentés nyilvánosságra hozatalát követően, amikor a szakmabeliek információkat szereztek arról, hogy nagyjából miket is tartalmaz, akkor volt vele szemben egy kis ellenállás. Sokan a jelentés objektivitását kérdőjelezték meg, nehezményezték, hogy a jelentést szakmai körökben nem egyeztetjük előzetesen. Ugyanakkor a későbbiek folyamán minden esetben azt mondták, hogy a jelentés megállapításai korrektek és igazak, a problémák valóságosak, sőt még ezen túlmenően is vannak problémák, vagyis a jelentés fontos és hasznos volt. Mindent egybevetve, úgy láttam, a szakma elfogadta, egyetértett a jelentéssel és az ajánlásokkal is.

Az előbbiekkal kapcsolatban a következőket szeretném kiemelni: az országgyűlési biztos nem szokott konzultálni a jelentés tartalmáról előzetesen. Viszont nagyon fontosnak tartjuk – és ebben számítunk is a szakmára –, hogy a jelentésbe foglaltakat megvitassuk, a véleményt meghallgassuk, és figyelembe is vegyük. Azon viszont, hogy a szakma a sajtóból tudja meg véleményünket, szeretnénk változtatni – mi egyébként előzetesen kiküszöböltük a jelentést, csak nem mindenhová érkezett meg időben. Erre figyelni fogunk, hogy az érdekeltek a sajtótájékoztató előtt már ismerhessék a szöveget.

A másik része a jelentés fogadtatásának a közvéleményt illeti, és ezzel kapcsolatban a tömegtájékoztatót. Ezen a téren kicsit felemás érzéseim voltak. Egyrészt tapasztaltam egyfajta érdeklődést, s ez arra utal, hogy ez a téma a közvéleményt érdekli, hiszen nagyon komoly dolgokról van szó. A gyerekek jogai ugyanis mindenféleképpen kapcsolódnak a felnőtt társadalomhoz, ezért fontos, hogy a közvélemény megfelelő és hiteles képet kapjon erről. A tömegtájékoztató egy része ezt megfelelően közvetítette, ugyanakkor a jelentés megjelenése után ez egy kicsit változott. A jelentés megjelenésekor nem éreztem azt az érdeklődést a tömegtájékoztató részéről, amit más vonatkozásban tapasztalni szoktunk. Hogyha összevetem egy honvédségi jelentéssel vagy egy szociális otthonokban végzett vizsgálat jelentésével, azok iránt nagyobb érdeklődés szokott mutatkozni.

– *Ezt mivel tudja magyarázni?*

– Nem tudom semmivel sem magyarázni. Kicsit csodálkoztam rajta, meglepett, és nem értettem, mert én ezt kiemelkedően fontos területnek tartom, s mégis az volt a benyomásom, hogy a várt mértékben nem keltette fel a média érdeklődését. Hetekkel később ez valamennyivel változott. A tömegtájékoztató adott híreket és információkat a jelentés sorsáról, például arról, hogy tárgyalunk a szociális és családpolitikai miniszterrel az ajánlásokról.

Végül meg kell említeni a hivatalos szervek reakcióját. A hatóságok részére, mint az ismert, nagyon sok ajánlást tettünk. Azt gondolom, hogy összességében ezek a szervek pozitívan reagáltak. Az ajánlások többségét elfogadták, és úgy látom, hogy kedvező folyamatok indultak meg. Bizonyos kérdésekben azonban még nem sikerült dűlőre jutnunk velük. Minden olyan kérdést, ahol kezdeményezésünk nem talált meghallgatásra, éves beszámolóink keretében az Országgyűlés elé terjesztettük.

– *Kapott-e garanciákat arra, hogy az ajánlásainak eleget tesznek, s ha igen, miféleképpen?*

– Köztudott, az országgyűlési biztos ajánlásokat tesz, amiket vagy elfogadnak, vagy nem. A szerencsésebb eset, ha elfogadják. Ilyenkor hátra lehetne dőlni a székben, hiszen az ombudsman maga részéről mindent megtett. Természetesen szó sem lehet erről. Egyrészt az ajánlásokra kapott válaszokban konkrétumok is szerepeltek. Nem csupán annyi, hogy elfogadjuk, meg tesszük, hanem a legtöbb válasz konkretizálta azokat a lépéseket, amiket a gyakorlati megvalósítás érdekében tettek, illetve tenni fognak. Ebből a szempontból megnyugtatóak voltak az igenlő válaszok. Másrészt viszont – s ez legalább olyan fontos – utóvizsgálatot fogunk tartani. Minden olyan otthonban, ahol jártunk, és ahol problémát tapasztaltunk, vizsgálni fogjuk, hogy hogyan tesznek eleget az ajánlásokban foglaltaknak, és természetesen más otthonokban is vizsgálandóknak fogunk.

– Ez az utóvizsgálat hasonló szélességű lesz, mint az 1998-as volt, vagy szűkebb, néhány otthonra kiterjedő csupán?

– Hogyha azt mondom, hogy két otthon kivételével mindenütt találtunk problémát, akkor hasonló szélességű lesz, sőt ahogy említettem, újabb otthonokat is bevonunk a vizsgálatba.

– Felpezsdült 1998 decembere óta a gyermekvédelmi ellátórendszer átalakításával kapcsolatos tevékenység, szakmai munka?

– Részben igen, részben azonban nem. Bizonyos, a jelentésben is megfogalmazott ajánlások nyomán a képzésben, az egyes otthonok átalakításában úgy látjuk, hogy megfelelő lépések történtek, a jogszabályi keretek változtatása tekintetében is vannak kezdeményezések. Ugyanakkor viszont, amit alapcélként tűztünk ki – a strukturális átalakításnak általános gyorsítása – nem valósult meg. Ez az a sarkalatos pont, amit az Országgyűlés elé tárunk, és amit én már az Emberi Jogi Bizottság előtt külön hangsúlyoztam. Kértem a Bizottság tagjainak segítségét, hogy ebben a strukturális változásban a Parlament legyen partner, hogy fel lehessen gyorsítani az átalakulás folyamatát. A másik ilyen sarkalatos pont a speciális otthonok kérdése, ott nem is egyszerűen arról van szó, hogy gyorsítani kell a folyamatot, hanem arról, hogy haladéktalanul fel kell állítani a megfelelő számban ezeket az otthonokat.

– Nem alakul ki paradox helyzet azáltal, hogy az átalakítást meg kell gyorsítani, ugyanakkor ilyen gyorsan nem lehet átalakítani a gyermekvédelmi szakmában dolgozók szemléletét? Tehát nem állhat elő egy olyan helyzet, hogy most van néhány rosszul működő gyermekotthon, de a felgyorsított átalakítás következtében ezek az otthonok „megszaporodnak”, s lakásotthoni formában működnek tovább rossz szemlélettel?

– Természetesen minden döntésnek lehetnek nem kívánt és káros mellékhatásai. Amennyiben lehetséges, ezekre előre fel kell készülni, és ki kell küszöbölni.

Amikor azt mondjuk, hogy gyorsítsuk fel a Gyermekvédelmi törvény végrehajtását, nem egyszerűen annyit mondunk, hogy gyorsan lakásotthonokat kell építeni, berendezni és oda a gyerekeket szétszórni, hanem egy komplex munkára gondolunk. Ennek a komplex munkának a tervezése során meg kell vizsgálni, hogy a képzésben mit lehet tenni a gyorsítás érdekében. Vizsgálni kell a munkafeltételeket is. A szakember-biztosítás terén pedig el kell érni azt, hogy megfelelő szakemberek kerüljenek a gyermekvédelembe.

Azt gondolom, hogyha ezeket mind a maguk komplexitásában vizsgáljuk, akkor meg lehet találni azt az optimális megoldást, hogy minél kevesebb zökkenővel történjen meg az átállás. Attól tartok ugyanis, hogy nem lassan, 2002. december 1-jéig történik meg az átalakulás, hanem 2002. november 30-án fognak rádöbbsenni a döntéshozók arra, hogy másnap 2002. december 1-je lesz, és át kell alakítani a gyermekvédelmi szakellátórendszert. Tehát a probléma kettős. Egyrészt a végletekig elodázzák az átalakítást. Másrészt pedig, ha az utolsó pillanatban kezdenek majd hozzá, a nehézségek halmozottan fognak jelentkezni, mert egyik napról a másikra kellene elvégezni az átalakítást – amennyiben ez lehetséges. Hogyha pedig lehetséges, az biztos, hogy nagyon rosszul fog működni.

– Ezt tapasztaljuk a megyei gyermekvédelmi koncepciók olvasásakor, véleményezésekor, hogy a speciális szükségletű gyermekek otthonai, például az általános iskolák és diákotthonok átalakítása többcélú közoktatási intézményekké valamikor az átalakítási folyamat végén kerülnek sorra. Ez nem csak a Gyermekvédelmi, hanem az úgynevezett Esélyegyenlőségi törvényt is sérti.

– Pontosan így van.

– Az világos, hogy fel kell gyorsítani a végrehajtási folyamatot. Most azonban már a törvény módosítására készülődnek, gyűjtik a javaslatokat, az indítványokat. Ez még nem korai? A módosítás mögé bújva nem lassíthatják le az átalakítás folyamatát?

– Azt gondolom, hogy a kettőt nem lehet összekeverni. A törvény alapkoncepcióját senki nem támadhatja meg, az egy helyes alapkoncepció. A szervezeti strukturális átalakítás nem minden elemében, de összességében jónak tűnik, tehát ha a törvényben lesznek is változások, azok nem

lehetnek olyanok, amire hivatkozással valamifajta időhúzásra lehetne játszani. Nem is lehet megengedni. Az alapkoncepcióhoz nem lehet hozzányúlni. Kétségtelen, hogy már most látszanak módosítandó szakaszok – mint ahogy általában ez előfordul minden törvénnyel -, de ezek a módosítások az alapkoncepciót nem érinthetik. Az alapkoncepciónak meg kell adni a kifizetési lehetőséget, és nem lehet időt húzni azzal, hogy most másban gondolkodunk. Ezt a gyerekek sínylenék meg. 1997 és 2002 között több generációt, nagyon széles réteget érint a Gyermekvédelmi törvény ahhoz, hogy játszani lehessen azzal, hogy egy teljesen új koncepciónak újból öt év kifizetési időt adjunk.

– *Koncepcionális változásokat tehát Ön egyáltalán nem támogatna.*

- Azt gondolom, hogy ebben a pillanatban koncepcionális változásokban nem szabad gondolkodni.

– *Úgy gondolom, hogy a jelentés neuralgikus pontja a speciális otthonok szükségessége...*

– Igen, ez az egyik neuralgikus pontja, a másik a szakemberhiány, a megfelelő képzettségű, képesítésű szakemberek hiánya, illetve ezek rendkívül magas fluktuációja. Alapvető problémát jelent az átmeneti otthonok kérdése, ahol fontos jogszabályi változásokra lenne szükség a kihelyezésekkel és az elhelyezésekkel kapcsolatban. Még egy igen fontos, megoldásra szoruló problémát találtunk: a szökött gyerekek sorsát – bár erre gyógyírt még mi sem tudunk. A szökések által sok gyerek kerül ki a gondoskodásból. Ezek a gyerekek abszolút védtelenné válnak. Nem kapják meg az Alkotmány által garantált jogaikat, azt az ellátást, amit egyébként meg kellene kapniuk.

– *A lakásotthonok telepítésével kapcsolatban azt figyeltem meg, hogy igen nagy lakossági ellenállásba ütköznek, holott csupán normál gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermekekről van szó. Heves megyében, mint ismert, három telepítési kísérletből három országos hírű „ügy” lett. Most pedig itt van Derekegyház, ami ugyan nem gyermekvédelmi eset, de elvonatkoztatva ettől, találhatóunk benne a gyermekvédelem szempontjából érdekes, a speciális otthonok telepítésével kapcsolatos problémákat is. Nyilván az módszertani kérdés, hogy hogyan lehet egy ilyen telepítést megoldani, de számomra felvetet egy alkotmányos kérdést is. Nevezetesen, hogy melyik jog az erősebb: az önkormányzatiság, a népszavazáshoz való jog, vagy pedig az Alkotmány 58.§-a, ami deklarálja: „Mindenkít, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén – törvényben meghatározott esetek kivételével – megillet a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztásának joga, beleértve lakóhely vagy az ország elhagyásához való jogot is.”*

– Így van. Én azonban az emberi méltóságot tenném az első helyre, utána a szabad mozgáshoz való jogot, s ezen kívül még egy elvet is megemlítek, a diszkrimináció tilalmának az elvét, ami egy nagyon lényeges alkotmányos alapelv.

A kérdés nagyon is aktuális és helyénvaló. A napokban külön kitértem erre az Emberi Jogi Bizottság ülésén. Tettem ezt azért is, mert a derekegyházi ügyet panaszok alapján vizsgáljuk. De a derekegyházi ügygel összefüggésben megemlítettem a Heves megyei problémát is, tehát a lakásotthoni telepítés kérdését és a lakossági ellenállásokat.

Valóban két részre kell bontani ezt a problémát. Az egyik egy módszertani kérdés. A lakosság hozzáállását, véleményét, magatartását nagy mértékben befolyásolja az, hogy a különböző állami szervek milyen mértékben tesznek eleget a számukra kötelező információs tevékenységnek. Mennyire tudják a lakosságnak a valós helyzetet feltárni. Végül pedig képesek-e megtenni mindazt, ami szükséges ahhoz, hogy olyan módon tudjanak beilleszkedni ezek a gyerekek vagy fogyatékos emberek az adott lakókörnyezetbe, hogy az mindenki számára elfogadható és jó legyen. Azt gondolom, hogy ebben nagyon nagy felelőssége van az állami szerveknek. Meg kell nézni, hogy ők hogyan tesznek eleget ennek a kötelezettségüknek.

A másik, amit konkrétan vizsgálni szoktunk, hogyha kialakul a lakossági ellenérzés, hogy a hatóságok mennyire partnerei az olyan akcióknak, amelyek az említett nagyon fontos alkotmányos érintik. A hatóságoknak minden esetben ellen kell állniuk, és az Alkotmány, valamint a rájuk vonatkozó jogszabályok alapján biztosítaniuk kell azt, hogy ezek az alkotmányos jogok ne sérüljenek.

Derekegyház esetében az is a probléma része, hogy lehet-e népszavazást rendezni abban kérdésben, amely olyan alkotmányos jogokat érint, amelyek egyébként törvénnyel sem korlátozhatók, mint például az emberi méltósághoz való jog.

Összességében tehát az ilyen esetekben nagyon fontos szerepe van a különböző állami szervezeteknek, valamint az országgyűlési biztosnak is, mint az alkotmányos jogok védelmezőjének.

– *Ehhez kapcsolódik az alkotmányos jogok kikényszeríthetőségének problematikája. Az első generációs alkotmányos jogok viszonylag könnyen, bírósági úton kikényszeríthetőek. Az országgyűlési biztos kezében milyen „kényszerítő eszközök” vannak a második és harmadik generációs jogok érvényesítése érdekében?*

– Az országgyűlési biztos nem hoz kötelező döntéseket, hanem ajánlásokat tesz az alkotmányos jogok biztosítására. Az eddigi általános tapasztalat szerint körülbelül 70 %-ban érnek célt, fogadják el és teljesítik a hatóságok az ajánlásokat. A gyermekvédelem területén – tapasztalataim szerint – ez az arány valamivel kedvezőbb. Ha csak abból indulunk ki, hogy ebben a jelentésben 24 ajánlást tettünk, s ebből 21-et fogadtak el, hármat pedig nem, ez egy igen jó százalékos arány. Természetesen nem lehet pusztán matematikailag vizsgálni ezt a kérdést, mert ha súlyozzuk, akkor azt kell mondani, hogy az egyik legfontosabb kérdésben még tart a vita. Mindent egybevetve azonban el lehet mondani, elég nagy hatékonysággal tudnak tevékenykedni az országgyűlési biztosok az alkotmányos jogok védelmében. Ha nemzetközi összehasonlítást végzünk, akkor elég jó helyen állunk.

– *Tehát nincs szükség az Alkotmánybírósághoz való forduláshoz?*

– Van amikor szükséges, hogyha semmilyen módon nem tudunk másként előre jutni, a jogalkotóval nem tudunk egyezséget kialakítani. A négy ombudsman gyakorlatában öt vagy hat esetben fordult csupán ez elő. Ennek többek között az is az indoka, hogy nem volt rá égető szükség, mert a hatóságokkal sikerült valamilyen módon dűlőre jutni.

– *A hatóságokkal való dűlőre jutásban mennyire segít az ombudsmani nyilvánosság?*

– A nyilvánosság az egyik legfontosabb fegyvere az ombudsmannak, nemcsak nálunk, a világon mindenhol. A nyilvánosság kikényszerítő ereje nem jogi kényszert jelent, hanem társadalmi nyomást. Ezért lényeges az ombudsman számára is, hogy a közvéleménnyel tudassa, milyen problémákat tárt fel, milyen tények adtak okot az adott problémára, milyen jogok sérültek és sérülnek, illetve milyen orvoslási módok léteznek. Tehát az ombudsmannak meg kell győznie a közvéleményt arról, hogy helyes ügyet képvisel, és így a közvéleménnyel együtt tud nyomást gyakorolni a döntéshozókra.

– *Elképzelhető az, hogy a második és harmadik generációs emberi jogok esetében a kikényszeríthetőség egyik alappillére az ombudsmanon keresztül a társadalmi nyomás?*

– Igen, természetesen ez így van. Azt azonban hozzá kell tenni, hogy az államot általában nem lehet kényszeríteni, hogy úgy viselkedjen a második és harmadik generációs emberi jogok esetében, mint ahogyan az első generációs emberi jogok esetében teszi. Viszont gyakran tapasztaljuk, hogy ezek a második és harmadik generációs jogok összefüggésben vannak elsőgenerációs jogokkal vagy elvekkkel. Alapvetően például a jogorvoslati joggal, a diszkrimináció tilalmával. Ilyen esetekben már azt lehet mondani, hogy megvan egy kapcsolódási pont, amin keresztül az állam köteles ezeket a jogokat biztosítani az adott ügyben. Tehát alkotmányos visszásságot a második és harmadik generációs joggal kapcsolatban is meg lehet állapítani, és föl lehet hívni az államot arra, hogy az adott ügyet orvosolja. Ha találunk kapcsolódást első generációs joghoz, akkor sokkal könnyebb helyzetben vagyunk. Amikor nincsen ilyen kapcsolódási pont, akkor nem lehet az államtól ugyanazt a teljesítést elvárni, s ez teljesen természetes. Az megint más kérdés, hogy ezek a jogok is idővel alanyi joggá válhatnak.

– *A gyermeki jogok esetében is létezik az első generációs emberi jogokkal egyfajta kapcsolódási pont?*

– A gyermeki jogok más kategóriába tartoznak. Alapvetően az Alkotmány 67.§-a rendezi a gyermekek helyzetét:

67.§ (1) A Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családjá, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges.

A gyermek jogairól azt lehet mondani, hogy ugyanazok, mint a felnőtt ember jogai. Nyilvánvalóan azzal a korrekcióval, hogy az életkori sajátosságokból adódóan bizonyos jogokat még nem gyakorolhat a gyermek, ugyanúgy bizonyos kötelezettségek sem illetik.

A 67.§ az állam számára aktív beavatkozási kötelezettséget ír elő a gyermek egészséges testi, szellemi, erkölcsi fejlődése érdekében. Itt az államnak, azt lehet mondani, hogy egy olyan pozitív kötelezettsége van, ami más jogoknál nem feltétlenül így jelentkezik. Az állam a gyermeki jogok érvényesülése érdekében többletteljesítésre kötelezett abból az egyszerű okból, hogy a gyermek a társadalomban a legfőbb érték. Ez magában az Alkotmányban így nem jelenik meg, de a gyermeki jogokról szóló, Magyarország által is aláírt és ratifikált ENSZ Okmányban megjelenik. Ez a pozitív tevőleges kötelezettség az első generációs jogokhoz hasonló módon egy bizonyos szintig kikényszeríthető. Ez végső soron azt jelenti, hogy a gyermeki jogokat nem is szükséges más jogokkal közvetlenül kapcsolatba hozni, mint ahogy a szociális biztonsághoz vagy a munkához vagy az egészséges környezethez való jogot szükséges a második és harmadik generációsok közül kapcsolni egy első generációs joghoz.

– *Ha most az egyeztetés alatt álló ajánlásokkal nem jutnak dűlőre, akkor milyen lépéseket tud még megtenni vagy milyen lépéseket tervez megtenni?*

– Az országgyűlési biztosokról szóló törvény szerint az ombudsmannak, hogyha az ajánlása nem ért célt, lehetősége van megkeresni az Országgyűlést, és kérni annak vizsgálatát. Ezt történt most a három el nem fogadott ajánlás esetében. Azt remélem, hogy sikerül célba juttatni ezeket az ajánlásokat is, hisz más eszköz nincsen rá, további lépéseket nem lehet tenni. Az Országgyűlés ugyanis a legmagasabb szint, ahova el lehet jutni. Remélem, sikerül meggyőzni az Országgyűlést arról, hogy ezek olyan ajánlások, amelyek egyrészt fontosak a gyermeki jogok szempontjából. Remélem, ezt senki nem vitatja. Másrészt pedig – s ezen lehet vitatkozni – teljesíthetők is.

– *Ezt az Országgyűlés soron kívül vagy sürgősséggel fogja tárgyalni?*

– Nem, ez az éves jelentés keretében van, de tekintettel arra, hogy az éves jelentés júniusban kerül tárgyalásra, és a bizottsági vitái már most folynak, ez egy aktuális kérdés.

Az interjút készítette: Büki Péter